

2021 m. liepos 31–spalio 3 d. Nacionalinėje dailės galerijoje Vilniuje vyksta vienos žinomiausių šiuolaikinių Suomijos menininkių Eijos-Liisos Ahtilos paroda „Galimybė meilei“. Ją lydi renginių ciklas „Empatija kitam. Pažinti psichiką per meną“. Trijuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose) rodomas Eijos-Liisos Ahtilos vaidybinis filmas „Meilę reikia branginti“ (2002). Kartu su filmu vyksta diskusijos, kūrybinės dirbtuvės, tarptautinė konferencija ir kiti renginiai, kuriuose dalyvauja įvairių sričių profesionalai iš Lietuvos ir Šiaurės šalių.

Rugsėjo 24 d., penktadienį, Vilniuje, Nacionalinėje dailės galerijoje vyks konferencija „Psichozė šiuolaikinėje visuomenėje: tarpdisciplininis požiūris“, kurioje bus rodomas Ahtilos filmas „Meilę reikia branginti“ ir savo pranešimus pristatys penki įvairių sričių specialistai, dirbantys psichikos sveikatos sektoriuje ar gvildenantys psichikos sveikatos temas kitose srityse: istorijų pasakotoja, kino režisierė ir transformacijos vedlė Susana Florries (SW), neurobiologė dr. Inga Griškova-Bulanova (LT), meno kritikas ir kuratorius Mathias Krygeris (DK), socialinė darbuotoja, šokio ir judesio terapeutė Tanja Pihlaja (FIN) ir psichologė-psichoterapeutė dr. Ieva Povilaitienė (LT).

Konferencija skiriama įvairiam žiūrovų ratui – psichikos sveikatos srities profesionalams ir studentams, meno auditorijai, žmonėms, susiduriantiems su psichikos sveikatos problemomis, jų artimiesiems ir kitiems, besidomintiems psichoze. Kiekvienas prelegentas pristatys savo temą 30 min. trukmės pranešimu, o po to vyks diskusija tarp penkių konferencijos dalyvių (moderatorė-kuratorė ir meno kritikė Eglė Mikalajūnė).

Kviesdamos skirtingos srities profesionalus, konferencijos rengėjos tikisi sužadinti įvairiapusę diskusiją opaus klausimo tema. Kodėl psichozė išlieka vienas labiausiai stigmatizuojamų, bet kartu ir vienas labiausiai egzotizuojamų, mistifikuojamų psichikos sutrikimų? Ką toks požiūris sako apie šiuolaikinę visuomenę? Ar „išprotėjusio genijaus“ įvaizdis padeda suvokti psichozės esmę ar greičiau kliudo? Ar šiuolaikinis menas pajėgus padėti suformuoti naujas, kitokias perspektyvas žvelgti į psichozę? Ką naujaisi neuromokslų tyrimai atskleidžia apie psichozės prigimtį? Kaip vyksta neuromokslų tyrėjo bendradarbiavimas su terapeutu, meno terapeutu? Kokie alternatyvūs psichozės gydymo būdai taikomi Šiaurės šalyse (pvz., „Atviras dialogas“ Suomijoje), su kokiais iššūkiais susiduriama? Kaip patys psichozę patyrę žmonės gali prisidėti prie pagalbos formavimo strategijų vystymo?

Konferenciją rengė kuratorė, meno kritikė Eglė Mikalajūnė ir psichologė dr. Juliana Lozovska

Konferencija vyks anglų ir lietuvių kalbomis, su sinchroniniu vertimu į abi kalbas.

Psichozė šiuolaikinėje visuomenėje: tarpdisciplininis požiūris

Tarptautinė konferencija

Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22, Vilnius

Registruotis į konferenciją galite
paspaudę šią >> [nuorodą](#) <<

Nacionalinė
dailės
galerija

LNLM

Informacija:
tel. +370 5 212 2997
www.ndg.lt, www.lndm.lt

2021 09 24

Programa:

Įėjimas nemokamas

11:00

Konferencijos atidarymas
Psichologė dr. Juliana Lozovska

11:15

Eijos-Liisos Ahtilos filmo
„Meilę reikia branginti“
(2002, 55 min.) peržiūra

Filme tyrinėjami psichozę patiriančių moterų išgyvenimai. Penkios skirtingos istorijos sukurtos remiantis tyrimais bei pokalbių įrašais, bet patys siužetai ir dialogai išgalvoti; juose perspina skirtingi surinktos medžiagos elementai. Filme nagrinėjama „sveikos“ ir „nesveikos“ sąmonės santykis bei kūrybiški būdai, kuriuos sąmonė pasitelkia reaguodama į sudėtingas situacijas.

12:20

Dr. Ieva Povilaitienė
Psichologė-psichoterapeutė, Lietuva
Psichologiniai psichozių aspektai

Pranešime I. Povilaitienė kels ir bandys atsakyti į įvairius klausimus, susijusius su psichozės patirtimi. Kas yra psichozė ir kaip ji pasireiškia? Dėl ko ištinka psichozė ir kokia yra pagalba bei atsigavimo po psichozės galimybės? Kodėl šis sutrikimas vienas labiausiai stigmatizuojamų ir mistifikuojamų? Ar gali psichozės patirtis būti asmenybės transformuojančios prigimties?

13:00

Tanja Pihlaja
Socialinė darbuotoja, šokio ir judesio
terapeutė, Suomija
Judėsys kaip balsas „Atviro dialogo“ terapijoje

Kas įvyksta tame „Atviro dialogo“ terapijos etape, kai dalijamasi (psichoziniais) išgyvenimais? Kai krizę patiriantys žmonės susiburia kartu, iškyla įvairiausios istorijos – įžodintos arba ne. „Kvėpavimas, įsižeminimas, įtampos, vertikali tiesė, mano energijos lygmuo“, – šokio ir judesio terapeutė T. Pihlaja visuomet pirmiausia susitelkia į savo pačios kūną. O kaipgi kitų žmonių kūnai? Kaip kūnai komunikuoja, sinchronizuojasi vienas su kitu tariant žodžius, reiškiant emocijas? O išvaizda? Kaip kuriasi ryšiai tarp žmonių – kokie yra tarpusavio atstumai, nevienodos judėjimo kryptys ir, žinoma, kokios pastangos dedamos? Kaip terapeutė savo pačios kūnu parodo, kad ji yra šalia, pasirengusi suprasti kiekvieno žmogaus unikalią istoriją, kad ji mato ir atjaučia žmogų?

13:30

Pietų pertrauka

14:30

Dr. Inga Griškova-Bulanova
Neurobiologė, Lietuva
Psichozė ir menas: neuromokslų perspektyva

Pranešimo metu I. Griškova-Bulanova pristatys, kaip psichozės reiškinys yra suvokiamas iš neuromokslų perspektyvos: kas vyksta su smegenimis psichozės metu, kaip keičiasi įvairūs smegenų veiklos parametrai, kaip tai paveikia kasdienį žmogaus funkcionavimą. Mokslininkė aptars įvairių meno rūšių – muzikos, šokio, vaizduojamojo meno – žinomą poveikį smegenų veiklai, taip pat apžvelgs meno, kaip terapijos priemonės, įtaką smegenų veiklai, tyrimus.

15:10

Susan Florries
Istorijų pasakotoja, kino režisierė ir
transformacijos vedlė, Švedija
Mano psichozė – įkvepianti kelionė

2016–2018 m. S. Florries išgyveno dvi psichozes, tapusias kelionėmis po daugialypes sąmonės dimensijas. Tai buvo sunki, alinanti, bet tuo pačiu ir užburianti bei gyvenimą keičianti patirtis – katarsis, be kurio ji nebeįsivaizduoja gyvenimo. Jai teko sutikti fėjų ir piktųjų sutvėrimų, padėti paklydusioms sieloms nukeliauti anapus. Kurį laiką ją lankė ir mokė dvasiniai mokytojai iš viso pasaulio. Kitą sykį ji iš naujo išgyveno visą potrauminę terapiją, kurią buvo praėjusi per trejų metų laikotarpį 2010–2013 m. Po tiek išgyvenimų ji gali teigti: „Tai buvo įkvepianti, užburianti, nuostabi kelionė“.

15:50

Mathias Kryger
Kuratorius, meno kritikas, Danija
Šizoanalitiniai metodai kuratoriaujant
ir apskritai gyvenime

2017 m. M. Krygeris kuravo danų vadinamosios „tapytojos-pašalietės“ Ovarcaci (1894–1985) darbų parodą. Šiai konferencijai parengtas pranešimas yra iš dalies Ovarcaci kūrybos pristatymas, iš dalies – prancūzų filosofų Félixo Guattari ir Gilleso Deleuze'o iškeltos šizoanalizės sąvokos apmąstymas. Čia šizofrenijos sąvoka ir „šizo-“ kaip produktyvumo idėja perspina su Ovarcaci kūrybos materialiais aspektais, kuratorinėmis idėjomis bei darbų rinkiniais parodoje.

Danų menininkė Ovarcaci nutapė savo paveikslus Risskovo psichiatrinėje ligoninėje, kurioje gydėsi 56-erius metus. Parodoje „Ovarcaci ir beprotybės menas“ jos kūryba buvo pirmą kartą išsamiai pristatyta peržengiant institucionalizuotos psichiatrijos ar brutoliojo meno rėmus. Į parodą įtraukti šiuolaikinių menininkų kūriniai leido suformuoti įvairialypį žvilgsnį į Ovarcaci kūryboje figūruojančias beprotybės, psichiatrijos, dvasingumo temas bei kūniškumo, lyties ir tapatybės klausimus.

16:30

Kavos pertrauka

16:45

Diskusija. Dalyviai: Susan Florries,
dr. Inga Griškova-Bulanova, Mathias
Kryger, Tanja Pihlaja, dr. Ieva
Povilaitienė
Moderuoja Eglė Mikalajūnė

Projektą finansuoja

Partneriai:

Informaciniai rėmėjai:

Rėmėjai:

